

In dit voorbeeldmodel staan mogelijke antwoorden die de leerlingen bij verwerkingsopdracht 3, 4 en 5 kunnen geven. De nadruk ligt hierbij op 'mogelijke', want iedere leerling heeft zijn eigen interpretatie van het boek. Er zijn dus meerdere goede antwoorden.

Opdracht 3 Hoe weet je dat?

Thema's

Verraad

- Joe krijgt een relatie met PJ, terwijl hij weet wat Fransje voor haar voelt:

'Voor haar [PJ] had ik het toernooi gewonnen – en Joe nam de hoofdprijs. Het hete beest van jaloezie vrat in mijn innerlijk. Hij wist wat ik voor haar voelde, hoe kon hij het niet weten! Dit maakte hem technisch gesproken een verrader. Joe Verrader.' (p. 234)

- Fransjes vader heeft tegen Fransje gelogen over de briketten:

'De informatie was correct maar karikuraal, maar ma was trots op dat verhaaltje. Als ik me niet vergiste had ze meer belangstelling voor de weergaven in de krant dan voor de werkelijkheid. Pa zweeg dieper dan ooit, sinds de ontdekking van het bedrog met de briketten leefden wij met de rug naar elkaar, allebei met een ander soort schaamte in onze ziel.' (p. 235-236)

Familie en vriendschap

- Fransje vindt Christof geen goede vriend voor Joe:

'Eigenlijk had ik Joe's vriend moeten zijn. Christof is geen goede vriend voor hem, die is te voorzichtig. Hij houdt Joe tegen, heb ik het gevoel. Hij is een rem op Joe's snelheid en dat moet niet, Joe moet zichzelf kunnen opvoeren tot hij vliegt. Mijn ongeluk is te vroeg gekomen, het heeft de loop van de dingen in de war geschopt. Ik had daar naast hem moeten zitten, niet Christof.' (p. 34)

- Fransje neemt het op voor Dirk:

'Toen ik zag hoe dat zootje automonteurs en metselaars zich op Dirk stortte, voor wie ik nooit één seconde sympathie had gevoeld, laat staan broederlijke, gebeurde er iets gekks: ik werd kwaad. Zó kwaad dat ik bijna geen adem meer kreeg. In mij stormde iets dat je 'de roep van het bloed' zou kunnen noemen, iets waar ik nooit op gerekend had in elk geval.' (p. 98)

Liefde

- Joe weet niet goed wat liefde kan doen:

'Joe was absoluut niet gerust op de ontwikkelingen die de liefde in zijn huis had gebracht. India vertaalde de gebeurtenissen voor hem, zelf was hij nog niet erg gevoelig voor wat liefde allemaal kon doen. "Is het dan zoiets als met smaakpapillen?" vroeg hij India. "Dat je het zoet voor op je tong proeft, het zuur halverwege en de bitterheid achter op je tong, bedoel je dat, dat de liefde eerst zoet is en steeds bitterder wordt naarmate ze meer van hem houdt?"' (p. 95)

- Fransje heeft last van liefdesverdriet:

'[...], ze [Ma] wist niet dat Joe een paar uur na die foto zijn maagdelijkheid verloren had. [...] Dat hij sindsdien een weerzinwekkend soort gloed om zich heen had, terwijl ik 's nachts de liefde uitziekte als koorts. Ik masturbeerde me wezenloos tegen aanvallen van jaloezie en razernij.' (p. 236)

Falen

- Fransjes vader lijkt te vinden dat zijn zoon gefaald heeft en dat geldt ook voor Fransje zelf:

'Ik kwam minder buiten dan anders, in mei waren de examens al, ik wilde zonder haperingen slagen en mijn tentamens bovengemiddeld halen. Ik wilde één bewijs van intelligentie leveren. Ik zou niet gaan studeren, geen vak leren, buiten de competitie blijven, zodat ik één ding wilde volbrengen waarvan men zou zeggen: die stumper van Hermans had wel mooi een acht gemiddeld voor z'n examens.' (p. 113)

- Joe kan de belofte die Fransje in hem zag niet waarmaken. Indirect heeft hij gefaald:

'Ik beweeg weer volop maar Lomark voelt anders, de dijk, de straten, ze zijn me vreemd geworden. De hoop die Joe's komst eens veroorzaakte is gedooft, wij zijn weer wat we waren en altijd zullen zijn. Joe is een verlosser zonder belofte; hij heeft geen vooruitgang gebracht, alleen beweging. ... Hij heeft onze wereld betoverd maar na een regenbui spoelen de kleuren er gewoon weer af.' (p. 278)

Ambitie

- Fransje wil weer bewegen, mogelijk zonder rolstoel:

'Wat er nog aan spieren over was in dit lichaam moest weer wakker worden. Het had jaren alleen maar op bed gelegen en in die stoel gehangen en het was ongewis of het nog tot iets meer in staat zou zijn. [...] Ik was ouder nu, en soms moet je jezelf een opdracht geven. En wanneer er dan een keer onberedeneerd optimisme door je aderen golft, is het tijd om zoiets aan te pakken.' (p. 78)

- Joe, Engel, Christof en Fransje bouwen een vliegtuig:

'Daarginds had de pure wens om de zwaartekracht te slim af te zijn, zich gematerialiseerd tot een langwerpige, enigszins plumpe doos op wielen. [...] en ongeacht of het ding ooit zou opstijgen voelde ik iets waar ik pas later, in de cinematografie, de woorden voor vond: de triomf van de wil.' (pp. 65-66)

Identiteit en zelfontdekking:

- Fransje beschrijft zichzelf als toeschouwer:

'Ik doe nergens aan mee. Onmogelijk. Ik zorg er wel voor altijd in beweging te zijn, koersend en loerend: de eenarmige bandiet met zijn bionische ogen. Niets ontgaat hem, hij geeft zijn ogen goed de kost. Hij verzwelgt de wereld zoals een python een biggetje soldaat maakt. [...] Vrees niet, De Ogen waken.' (p. 32)

- Fransje heeft spijt van zijn gevecht in het café, nu lijkt hij op zijn familie. Hij is iemand geworden die hij niet wil zijn:

'Ik, die me had voorgenomen niet zo te worden als de rest, had me in de eerste de beste caféruzie gestort. Ik had een dakdekker gewurgd als ze me gelaten hadden. Ik was een gevallene en Joe wist het.' (p. 100)

'Sinds ik hem [Joe] kende probeerde ik door zijn ogen naar de wereld te kijken en haar beter te zien voor wat ze waard was. Door die vechtpartij was er de klad in gekomen maar ik wilde me echt verbeteren en mijn zuiverheid terugkrijgen.' (p. 114)

Opdracht 3 Hoe weet je dat?

Welk personage past?

Verraad

- Joe: hij verraadt Fransje door een relatie met PJ te beginnen, terwijl hij weet wat Fransje voor haar voelt.
- PJ: zij gaat tijdens haar relatie met Joe vreemd met Fransje. Vervolgens doet ze dat ook zodra ze de vrouw van Christof is.

Familie en vriendschap

- Fransje: hij is bevriend met Joe, Engel en Christof.
- Dirk: hij behandelt Fransje als een soort circusartiest als hij hem voor het eerst laat drinken in de kroeg.

Liefde

- Fransje: hij is al vanaf het begin verliefd op PJ. Zij is zijn droomvrouw.
- PJ: Fransje vertelt dat PJ de liefde niet heeft, maar ze doet wel haar best.

Falen

- Fransje: hij verliest zijn armworstelwedstrijd, waarmee zijn carrière als armworstelaar ook meteen eindigt.
- Joe: hij is niet de verlosser waarop Fransje hoopte.

Ambitie

- Joe: hij wil meedoen aan de Paris-Dakar en koopt daarvoor een shovel.
- Fransje: hij wil de wereldkampioen armworstelen verslaan.

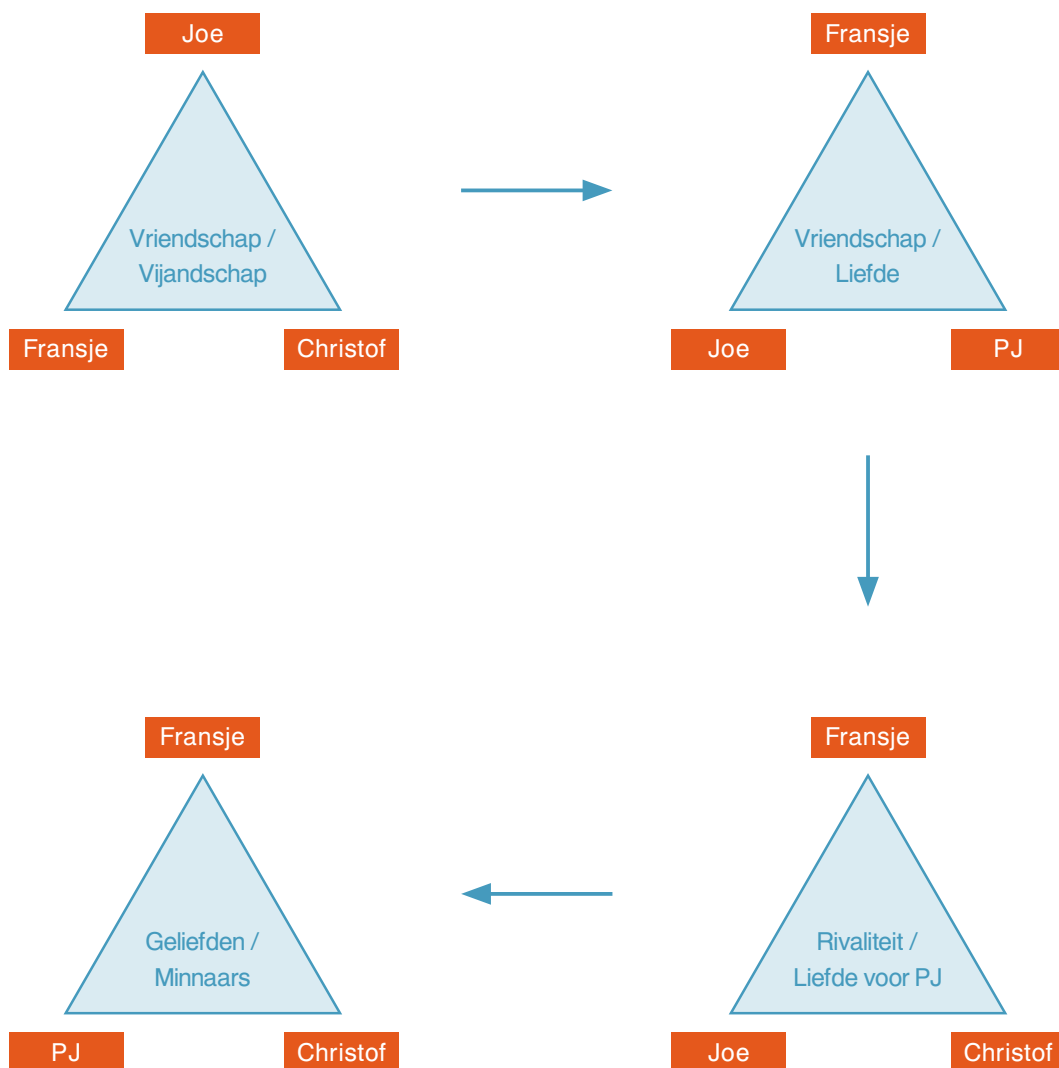
Identiteit en zelfontdekking:

- Fransje: hij heeft er spijt van dat hij in een kroeggevecht beland is. Hij wil niet zo zijn als zijn familie.
- Engel: hij verandert tijdens de korte periode op de kunstacademie.

Opdracht 4 Karakterprofiel

Ontwikkelingen personages en relaties

Hieronder staat een voorbeeld van de driehoeksrelaties die de leerlingen kunnen benoemen. De pijlen geven de chronologische volgorde aan. Mogelijk komen de leerlingen zelf met aanvullingen of andere relaties.

Verder werken aan dit onderwerp? – Perspectieven op PJ

Fransje vindt PJ aan het begin van het verhaal een prachtige verschijning (p. 49-50). Ze is zijn droomvrouw. Hij beschrijft op een gegeven moment hoe PJ een muis isoleert van de andere muizen. Joe beschrijft het als 'een beetje gemeen', terwijl Fransje hier zijn mening niet over geeft. Later, nadat hij het boek van Vriend Schrijver gelezen heeft, geeft hij aan dat hij zich hier ongemakkelijk over voelde. Zijn beeld van haar lijkt dan toch wat te veranderen. Hij vindt het namelijk een 'onmeisjesachtige wreedheid' en het toonde een kant van haar die hij het liefst toedekte (p. 259). Fransjes beeld van PJ verandert nog meer wanneer PJ Joe's echte naam stiekem bekijkt op zijn paspoort. Volgens hem had Vriend Schrijver gelijk: PJ trok hem haar verdorven universum in. Hij erkent dat ze 'een vrouw zonder geweten' is. Ze heeft geen 'heilige kern' (p. 274). Toch blijft Fransje wel naar PJ verlangen, ondanks de andere kijk op haar door Vriend Schrijver. Zijn liefde voor haar is nooit bekoeld.

PJ's ex, Vriend Schrijver, schrijft over Tessel, maar Fransje ontdekt al snel dat hij eigenlijk over PJ schrijft. Vriend Schrijver omschrijft PJ in zijn boek als iemand die leeg is van binnen en dat ze die leegte opvult met liefde. Hij noemt haar 'een gevaarlijke en beeldschone parasiet' (p. 252). Later leest Fransje in het boek dat PJ jongens vergat met hetzelfde gemak waarmee ze een haarspeld verloor. Ze is 'een volmaakt prachtig, gewetenloos monster' (p. 258). Ze was 'de hoer van de eeuw'. Waar PJ dus eerst zijn droomvrouw was, bestempelt hij haar vervolgens als hoer.

Joe ziet in eerste instantie niets in PJ: "Nou, wat vind je ervan?" drong Christof aan. Joe sloeg hem op zijn schouder. "Goed gezien Christof. 't Is inderdaad een meisje." (p. 75). Later ontstaat er een vriendschap tussen hen. Uiteindelijk ontstaat er meer. Joe beschrijft PJ als 'iets goeds en belangrijks dat op hem wacht' (p. 237). Wanneer Joe van Christof moet horen dat PJ met hem verder gaat in plaats van met Joe, vertelt Fransje hoe Joe zijn motor heeft opgeblazen. Je weet niet wat Joe voelde en dacht. Dat lees je later als Fransje het spandoek achter een vliegtuigje ziet waarin Joe hoogstwaarschijnlijk zit: 'Hoer van de eeuw'. Fransje verwoordt dus grotendeels hoe Joe over PJ denkt, op enkele pagina's lees je zijn eigen gedachten over haar.

Je leest enkel via de observaties van Fransje wat Christof van PJ vindt. Zo is Christof volgens Fransje ook verliefd op PJ (p. 75). PJ is volgens Fransje de droomvrouw van zowel hem als Christof. Uiteindelijk vertelt Fransje dat Christof samen is met PJ, al gaat ze ook nog steeds met Fransje naar bed. Of Christof dit weet en hoe blij hij is in zijn huwelijk, dat kom je niet te weten.

Opdracht 5 Close reading

Langdradig of vlot?

Een penseel doet denken aan de weergave van iets. Met een penseel kun je bijvoorbeeld een landschap of persoon tekenen. In het eerste deel van *Joe Speedboot* wordt dit ook gedaan. De omgeving en personages worden uitgebreid beschreven, waardoor je hier een beeld bij kunt vormen. Je leert de personages en de omgeving kennen. Fransjes beschrijvingen zijn behoorlijk lang en overheersen in vergelijking met de dialogen. De dialogen zijn vaak relatief kort. Hierdoor leest het verhaal minder vlot. Daarnaast mist het eerste deel spanning, er gebeurt niet veel dat spanning oproept. Verder lees je het verhaal voornamelijk vanuit het perspectief van Fransje, waardoor je beeld van de personages niet erg verandert. Dit maakt het eerste deel ook minder spannend.

Bij een zwaard kun je denken aan actie of een gevecht. Het hint op beweging. In het tweede deel van het boek zie je die actie ook meer terug. De gebeurtenissen volgen elkaar sneller op en er zit meer spanning in het verhaal. Zal Fransje de kampioen armworstelen kunnen verslaan? Houdt de vriendschap van Joe en Fransje stand als Joe een relatie met PJ krijgt? Dit gedeelte bevat ook meer en langere dialogen. Verder lees je nu meerdere visies op de personages. Deze veranderen mogelijk je kijk op de personages, wat dit deel interessanter maakt om te lezen. Het tweede deel zet je meer aan het denken.